This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

PG
1418
.196
V76

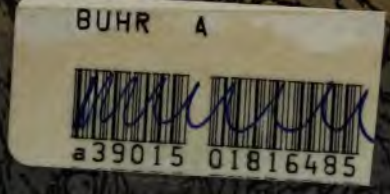

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN · LIBRARIES · 1817

Cyk 489.
Ivičević, Mate.

VINAC PISAMAH

MIRISA

DALMATINSKOG,' HERVATSKOG.' I SLOVINSKOGA

SAVIO

POP MATE IVIC'EVIC'

324.

U SPLITU

Miseca Ožujka Godine 1861.

TROŠ'KOM KNIGOPRODAJNICE

PIPERATOVE

PG
1418
.I96
V76

52196

23505 - 172

PG
1418
196
V76

LJUBEZNIVI ŠTIOCE!

Molim te da mi se nezloserdiš ako sritneš koju vrilu besidu pritresajući ovo mojih pisamah — Spomenise da mi je serdce kano lonac pod kojim gori i planca oganj golemi, pak voda u njemu zgrijana gogoljajući pini, a pineći kipi, te biži vanka lonca i nehotimice!.. Nevirujem da ti voliš da lonac zadušen pukne, nego da koja kapljica priko njega pridje — Pusti dakle neka kipi, jer i ja deržim da je bolje kapljicu masti propuštati, nego mast i lonac zajedno prigoriti!.. A sdruge strane reću ti da nežalim ako se opare dušmani naše narodnosti, premda voliobi da se uzanje ogriju i oni, te se približaju k narodnoj koristi; ali kad nebi to bilo moguće, dobro je da se opare i odaleče toliko, koliko se iziskuje da joj neškoduju — Ti pak znadeš da se valja i miša bojati, ne zašto je miš, nu zašto se krije, u noći suška, zagriza, i sto može zanese. A što odpada, to propada!.. Ti ljubi i časti svakoga, a gerlise s' onim koji ti naški veli: « hodi brajno da se gerlimo! » — Blago tebi ako se dosegneš da jezik Slovinski jest oni pâs dugi i široki koji dok neutegne Jugoslavensku braću, ostat će mo kano uda ištetena, kojano su na smetnju sebi i drugomu!.. Medjuto slušaj i pamti. —

Ko ti govori da smo Dalmantinci, a nemari za jezik Dalmatinski iliti Hervatski, neviruj mu, on bo je ternj koji s badljikam svojim stiska cvit našega prosvitljenja, i naše narodnosti, pa nepušta da se razcvate na korist i radost našu. —

Ko ti govori da nismo Slavljani, dok smo Dalmatinci, neviruj mu, on bi rada da se mladica neprideržiš kreka, da može sam š njome vladati, i u potribi mesti. —

Ko ti govori da nismo Hervati, jer nas je, s' ovu stranu četristo godinah, tudja nevira i nepravda od nji ocipila, neviruj mu; on bi rada da ti zaboraviš i zaničeš što sam u sebi ćutis, jer on prividja da s' Hervatom neobći lako ko hervatski negovori i nemisli. — Hervatisu starenjaci, a Talianci su dovedenjaci u kući Dalmatinskoj: jeli pravo i jeli pošteno da zapreda dovedenjak starenjaku u kući njegovoj? Bili toga propuštali i priterpili kod sebe Talianci?.. —

Ko ti govori da su nas Mletčci uljudili zagladili, neviruj mu, jer Mlečići nisu nigda ništa za to učinili u Dalmaciji: ako tergujući i šujima učeći, postadosmo uljudniji i zagladjeniji, to je do nas a nije do nji, jer mi možemo toga blaga steći gdi hoćemo, kad imamo čime. Vazda se je susid pomagao i prizajimljao sa susidom, jer nije moguće da svak obiluje svačime.— A ni Mletčićim nebijaše prazno s nami. — Mi smo ji branili u potribi, a oni čim nas nadariše za to?.. Koliko učionicah podigoše na prosvitljenje naše?.. Što učiniše za blagojatno življenje naše? — Ko se spominje Mletačke vlade, hvali nam biškot, i ništa više.. Neznam bili osle i toga bilo!..

Ko ti govori da naše pridruženje s bračom Hervatima nije korisno, i da nam je štetno: neviruj mu, on bo te odbija od onoga društva u komu bi se naški govorilo i naški poslovalo, i kod koga on nebi mogao pristati, jer nezna naški zborit ni poslovati. — Sad mi reci: ali voliš da te tvoj tvojim jezikom sudi, ali da te tudjin sa svojim jezikom osudjuje? — Ali voliš hranit i plaćati desetak dobrih najmenikah, ali derčati kod stotine izilicah?..

Ko ti govori da će nas muškétom napertiti, ako se združimo s' Hervatima, i da će nam biti kano u Krajini nevoljnom' Graničaru, neviruj mu, jer to plašilo može vrebca smesti, a neće razborita Dalmatinca, koji znade da na današnji dan i Graničar želi, išče i pita da se njegove stvari uredu po zakonu novojavlenomu, nebudući on sam u Cesarovini dervlje za oganj, i meso za posolenje.— Eto čujemo što se radi u Americi na slobodu nevoljnih zasužnjenikah: gdi je dakle moguće da se kod nas terpi, što se vanka nas nemože priterpiti?

Ko ti govori da nismo sazrijali za takovo pridruženje, neviruj mu, on bo je cerv, koji čeka vrime da izverti serdce našoj jabuci, jer voli da šuplja na zemlju pane i sagnija, nego da se cila verti u bratimskoj ruci. —

Ko ti govori da s' Hervatim nejmamo šta steći, neviruj mu, on bo nepoznaje koristi bratimstva i društva, i ako ga znade, plašigase, jer prividja, ako se navrati Dalmatinsko vrilo na Slovinsku jažvu, da će njegove mlinice ostati prazne.. A ti znadeš što će reći: navratiti vodu na svoju mlinicu!..

Ko ti govori: gdi nije peciva, da nije ni društva, neviruj mu, jer gdi je društva, tu je i peciva, a što je jače i bolje društvo, to je i pecivo jevtinie: gdi se pak blaguje sladje, veselie i slobodnie, što u drustvu bratimskomu?.

Ko ti govori da su Hervati željni povlastice kod nas, ne-

viruj mu, Hervati bo žele da svaki nas sa sobom vlada, niti je podobno da žaniču nami kod nas, što kod sebe pitaju i brane za se.. Čuvajmo se onih odvitnikah, koji nas sa bračom mraze, da brez nji i brez nas zapredaju nami. — Ti znaš što je Ciganin: jer je omerčen on, misli da su i ostali kod njega. — Valja mu reći: Ciganine, ajde se umij, pak dojdi da se ljubimo. — Nijeli bolje da ti brat povikne — « brate » — nego da ti Ciganin krikne « Vlaše »? Nijeli bolje da su ovce na okupu, pod okom pastira, nego da se rasterkivaju, ter panu vuku u čeljusti? Nijeli bolje da mirno i skladno priživljuju u svojemu toru, nego da ji tudje ovce prilamaju i gruhaju u tudju pritorku? —

Ko ti govori: « ništa do mene brez mene » — lako neviruj mu, jer nije pervi put da taj radi brez tebe i protiva tebi, jer poznaje da ti doresta nisi dotle da mu rečeš: priatelju, ako si ti meni poverh glave, a ja sam tebi do peršina. — Ako se ti meni nepripigneš sprida, a ja ću te pritegnuti straga, pak će mo se na bliže lipše porazgovoriti i lakše dogovoriti, i tad će na zbilja biti, što se sada u sperdnji kaže: ništa do mene brez mene! —

Ali budući te stigla mećava na putu, valja da se zakloniš gdi možeš, i kako možeš. Zato ako ti se i neprigodi hrast ili brist, da se pod njima sahraniš, a ti se u potribi prideržiš i smriča, dok mećava prodje. Teško njemu ko se u nevolji zapušta, a još mu gore ako pazeći kapu, izgubi glavu. I premda kapa pokriva glavu, može glava i brez kape stati, dok timenom i s dobrim imenom, dobavi ju svrimenom, čovik bo odlučuje, a Bog zaključuje, iliti naški: « Bog sriću dili, a Hvlajina surtku! » ..

Eto si vrime dočekao, koje te uobližćuje odabirati svoje odvitnike kod Deržavnog' sabora u tverdomu premda gnjidavomu Zadru. — A znašli što će se kod Deržavnog' Sabora vićati? — Slušaj: tu će se pribirati sve struke poglavitih naših potribah; tojest: izgledat će se najpodobnij način za doskočiti našoj koristi u nauku i prosvitljenju, u pravdi i sudu, u tergovini i promećanju, u težačini i u zanatovanju, na kopnu i moru, u selu i gradu, u kući i na dvoru. — I uz to bit će razgovora i o našemu pridruženju s bračom Hervatima i Slavoncima. — Dakle vidiš da tu ima posla i priko verha. Sad mi reci: Tko ti se čini vridan poslu tolikrupnomu? Ja deržim da su tomu poslu najvridnij i najpodobnij oni koji znadu proćiniti, opravdati, osvitlat i u potribi razborno, trizmeno, serdćeno i duševno braniti našu svetu narodnost, jer to je guvno na komu valja ustrojiti i razlučiti zernje od kukolja, a plivu od slame — Eto vitar

puše, guvno ti je spravno, a žita štobogda imade — Prihvati lopatu i rešeto, ter razvij i ustroj do potribe: pazi zernja, a prašinu će vitar razpuhati. — Spomenise da riba smerdi s glave, gledaj što izabireš, da nerečeš pokle si odabrao: eto, « vraže, i rep i glava! » — a ko te iza hledja sluša da ti nevikne: « šalji erdju na put, ajde za njom uput!.. Neka su dakle tvoji odvitnici za Deržavni sabor vedra čela, lica čista, a duha Slovinskoga, da oni ogledajući se u zercalo naše narodnosti, oderže mu ime i cinu, a nepomute ga, gledajući svoje misto narodne koristi, te da mu se se nedogodi što i ogledalu, u koje se, po mnenju naših babah, prisobne žene ogledaju!.. S Bogom!..

U kolo se Dalmatini!..

s' obzirom na poziv « Braljo Dalmatini » Časne Banske skupštine u Zagrebu dneva 19. Prosinca 1860.

U kolo se Dalmatini,
Slavne majke slavni Sini,
Hervati vas braća žele,
Združite se sad vam vele,
Jednokervna braća mismo,
Nek daleko boravismo!....
Što naroda cvitom cvita,
Tamo amo Velebita,
Duh i jezik po svih misti,
Običaj je svud nam isti,
Teče i sad ono vrilo,
Koje braći svedj je milo!...
Biha vrime ak' i davno,
Da živismo braća skladno,
Pod uprave istim redom,
I Slovinskim očigledom,
Kad tirasmo Turske sile,
I poganske tamne vile.
Ako nas je rastavila,

Tudja serdca čud nemila,
Bolja srića sad nas zove,
Da se bratsko društvo skove,
Da u društvu bude bolje,
Da točimo žuč nevolje!..
U vas more prostano je,
U nas polje široko je,
Vi mornare, mi vojnike,
Sklopit će mo slog' uvike,
Dušmanine tirat će mo,
O napridku radit će mo.
Pridaja vam neće reči,
Dok u istoj bismo sreči,
Da mi svami klalismose,
Da mi kadgor svadismose,
Zlo i dobro mi dilismo,
Kano bratća svedj živismo.
Pridruženi da smo sada,
Serdce naše to bi rada,
Jer ako nam, tad na škodu,
Raztaviše krila rodu,
Sad na korist mi obćenu,
Združimo se u perstenu.
Hodte, braćo Dalmatini,
Slavne majke slavni sini,

Nebojte se brace svoje,
Serdce naše Slovinsko je,
Ono igra skokon brata,
Krozanj teče kerv Hervata..
Iza litah i godinah,
Da vidimo Dalmatina,
U društvu nam majke, sele,
To nam duše jedva žele,
Da mi opet sad po slogu,
Braća jesmo što po Bogu!.
I na kopnu i na moru,
I u kući i na dvoru,
Vi zamirje biste svita,
Nu podavnih tamo lita;
Al' vam vrime dosta ote,
Još ostaje trak lipote!...
Sada vi ste u slabosti,
Jer vam klonu moć jakosti:
Tko vam pomoć tko će dati,
Nego bratća mi Hervati?!..
Primite ju braco časna,
Nebudite u tom' kasna...
Vaša zemlja uzorita,
Naše slave perva kita,
Tu podiže narod krila,

Tu rodi se naša vila,
Toga mi se spominjemo,
To vam' braco nenicemo....
Nemojtese vi strahsiti,
Da vam teško s' nam' će biti,
Sto je vaše nek je stavno,
S bracom u svem nek je ravno,
Uredbe vam neka budu,
Kakve serdca vaša zudu...
Jer ljubavi prave nije,
Kad brat brata necelije,
Kad slobodi nije mista,
Kada svaka nisu čista,
Sto je vaše nek svam' bude,
Uživajte svoje trude —
Nije naša to odluka,
Da vas snadje vojna muka,
Kako nas je jedan dio,
Jal činovnik da bi bio,
Od nas vami za vladara,
Glasom dreča gospodara....
Ne to, braco, nezelimo,
Sad nazbilno mi velimo,
Da slobode vi stignete,
Naše prave dobiete,

To mi sada to pitamo,
Da k napridku s' vam' stupamo...
Da se braća dosegnemo,
Kad u viću posidnemo,
Sverh potribah obćeniti,
Gdi korist nam' može biti,
Da skoknemo skladnim skokom,
Kud smiramo željnim okom!...
U društvu se skladno stupa,
Svaka srića šnjim pristupa;
Nemojtese otezati,
Ćekaju vas jur Hervati;
Hodte, hodte Dalmatini,
Slavne majke slavni sini!..
Hodte, hodte da stupamo,
Kud nas serce tiče samo,
Da združimo serdce, ruke,
Da paramo stare muke,
Jur budući bratća mila,
Nek to kažu naša dila...
Svake ruke koji jeste,
Nek vam serdce u tom' reste,
Da se braća sbraćom slažu,
Dok Bog i Kralj nji pomažu,
Krojmo, bratćo, sad bratimstvo,
Jer tu srića gdi jedinstvo!!...

U kolo se Dalmatini!...

U kolo se Dalmatini,
Slavne majke slavni sini,
U kolo se sokolovi,
Braća šalju poziv ovi,
« S Hervatima budi sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
U kolo se sad Hervata,
Gdi tisuće čeka svata,
Gdi je serdce majke naše,
Nek se kolo bratsko paše:
« S Hervatima budi sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Stari zid se jur obali,
Bratski plamen nek vas pali,
Dušmanina nek vam gori,
Da vas dalje on nemori:
« S Hervatima zato sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Mičitese k' bratskom' tancu,
Nedajtese vi dušmancu,
Da na vratu on nateži,

Da na pragu on nerezi:
„ S Hervatima zato sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Ko vas dosad erdjom kuzi,
Da vas osle taj neruzi,
Da dimnjake on nepenje,
Da uzanj vam duh nestenje:
„ S Hervatima zato sloga,
Glas je puka, glas je Boga!. "
Dušmanin se zbilja krece,
Da ste njemu svedjer smece,
Nove jade on vam pravi,
Da se opre vašoj slavi:
„ S Hervatima nek vam sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Persi vaše očverstite,
Boke vaše pritegnite,
Skladnim glasom vapaj dajte,
Braću svoju neizdaj :
„ S Hervatima nek vam sloga,
Glas je puka, glas je Boga!. "
Kralj dopušta, vi prosite,
S Bracom živit sad vapite,
Gdi Hervatsko kolo terče,
Nek Dalmatin vince serče:

„ S Hervatima nek je sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Tudja potka što će vami,
Kad cipavam trak dolami,
Nije časti gdi je muke,
Deržite se svoje struke:
„ S Hervatima budi sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Brat vam nije ko vas cvili,
Hervat vam je bratac mili,
Nek vam društvo bude šnjime,
Sad tomu je, braćo, vrime,
„ S Hervatima sad vam sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Dušmanin se uzholio,
Vašim kruhom nasitio,
Jer kruh glodje trudah vaši,
Hoće sverh vas da još jaši:
„ S Hervatima vami sloga,
Glas je puka, glas je Boga! "
Vašim vinom on pijani,
I raspu se vašem kani,
Pa vam sbraćom sloge neda,
Da mu gucaj nepreseda:
„ S Hervatima vami sloga,

Glas je puka, glas je Boga! »
Vašim ruhom on se kiti,
A golocòm vami priti,
Serdce njemu ne nekuca,
Kad zub vami o zub puca!..
« S Hervatima zato sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Tudjij barjak vam se vije,
Vaše jade on pokrije,
Nezna tudjin gdi vas boli,
Jer on Boga s vam' nemoli:
« S Hervatima zato sloga,
Glas je puka, glas je Boga!..
Krasno dodje jurve vrime,
Da led stupi naše zime,
Da uz brata brat se grije,
Da on suze već nelije:
« S Hervatima budi sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Jezik isti, vira jedna,
Želja budi svim uredna,
S Bracòm živit i umriti,
Zlo i dobro š njim' diliti:
« S bracòm, sbracòm, nek vam sloga,
Glas je puka, glas je Boga!. »

Uz brata će bratac sesti,
Brat kod brata bolje resti,
Jer u društvu Bog pomaga,
A brez društva odnemaga:
„ S bracom, s bracom budi sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Starog' gliba stresitese,
Bratskim pasom vežitese,
Kabanica nek vam sine,
A merčina tudja gine:
„ S bracom, s bracom svedjer sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Vašoj kapi cvit gojite,
Uz bratcu se vi mičite,
Jer ko brata svoga prati,
Taj dušmanske sile krati:
„ S bracom s bracom nek vam sloga,
Glas je puka, glas je Boga! »
Bilom svitu, kaž' te čisto,
Da vam s bracom drago misto,
Da pitate, da želite,
Da se s bracom vi združite:
„ Jer gdi nije bratskog' sloga,
Nije sriče, nit je Boga! . »

Bogu!

Bože jaki, koji s neba gledaš,
Vraga zbijaš, a stupit mu nedaš,
Gledaj, vidi, što se kod nas radi,
Koji stežu ovu zemlju jadi;
Gledaj, vidi, te pomozi Bože,
Naše štete da se neuzmnože!.
Bisno more o brigove lupa,
Ljutim skokom k' sitnom' pisku stupa,
Našem domu razvalinam priti,
Ajme, riknu, da će nas prožderiti!.
Gledaj, vidi, te naredi Ti mu,
Neka svoju obustavi plimu!.
Moj se babo toga bića boji,
Led ga hvata, a znojom se znoji,
Morskoj sili odolit neznade,
Premda persi, temelja imade,
Ka' prut derće a grozno se grozi;
Gledaj, vidi, Bože mu pomozi!
Njegovi su na pogibli trudi,
Sinovi se razbigoše svudi,
I da hoće pomoć ga nemogu,
Jer se smeta bratimskomu slogu:
Bože, vidi, te ga obeseli,

On te moli i željno te želi!
Kapa mu se poverh glave dize,
Siver mi ga po obrazu riže,
Pod godinam noge mu lebecu,
A zubi se u kosiru krecu:
Što će starac u nevolji što će!
Do tebe ga tko pomoći tko će?!
Ja ga vidju ajme u žalosti,
Da duh skuplja a škriplju mu kosti,
Nebo moli da ga zove k' sebi,
Zemlju moli da mu spravi grebi,
Zemlja šuli nebo progovara:
Dosta, sinak, reko od ozgara:
Bisno more utiha se, leži,
Siver ljuti umuča, nerezi,
Sinovi se iskupljaju tvoji,
Ustanise, pasove jim kroji:
Neće vune, niti će pamuka,
Nek je konca pripredena struka!
Kad ko steže da se nerazteže,
Kad ko siče da se neprisiče,
Gdi je bracе, neka ti bratinstva,
Gdi je društva, neka ti jedinstva,
Tu će s' neba blagoslova biti,
Ti mirovat, a oni živiti!
Hvalá nebu koje to mi javi,

Pokoj babi u nevolji spravi,
Mojoj braći proročanstvo reče,
Koje tekom istinosti teče;
Znade nebo što se bratu hoće!
Da je s braćom, a drugo mu što će?!

Divici!

Divo slavna, Ti si majka slave,
Koju čete u soglasju zdrave,
Onim glasom što no nebo diči,
Nu dopusti da ti pravim riči,
Koje serdce na usta mi meće,
Kad se k društvu bratimskomu kreće!
Braća mene iz daleka zovu,
Niz obraz jim ljute suze plovu,
Ruke stežu uzdišuči vele,
Hodi, brajno, jer te braća žele,
Hodi, brate, ako Boga znadeš,
Ako duše u persim imadeš!
Sad je vrime da se braća združe,
Oko majke da se sinci kruže,
Hodi, terči, ti nekrati teka,
Nek te k nami bratska vodi rieka,
Mi brez tebe guditi neznamo,

Hodi, terči da se uspjevamo!
Ja bi poša, nu vragovi režu,
Bisno mene u okovu stežu,
Nejmam krila da poletim kako,
Da jim dilo razveržem opako,
Ti me, Divo, ti povedi tamo,
S tobom mogu ja poteči samo!
Ti si vragu sagnječila glavu,
Ti si zvali razkernula lavu,
Nek nad nebom okrunjena sidaš,
I sad sile paklene uzbijaš,
Hodi, Divo, potežise, hodi,
Opet glavu zgnječi mu, probodi!
Vražje to su jur odavna šale,
Da se braća odiljena žale,
Da se kuća bratimska obara,
Da se društvo i jedinstvo sahra:
Toga nedaj, nedopusti, Divo,
Jer ti sunce bratimstva si živo!
Nedaj vragu da on svitom vlada,
Da on mrak nam misto zdrake klada,
Da on mozak ispia nam, toči,
Da po žemlji on se šeta, koči;
Nedaj, Divo, toga nedopusti,
Da se oblak po nam stere gusti!

Hodi, Divo, ja te čekam, molim,
I serdcem te sad zazivljem golim,
Okove mi ti razruši krute,
K Slavnoj braći ukaži mi pute,
Da me braća nežele zaludu,
Da mi gusle uz njiove gudu!
Ja brez brace živiti nemogu,
Ja se pitam o bratimskom' slogu,
Ako toga nedadeš mi dara,
Novi okov uz ovi se stvara,
Koji mene tamnom' grobu prati,
Da me u mrak stoput gori sprati!
Gdi jezika, nije zavičaja,
Gdi žalosti nenahode kraja,
Gdi vrag vragu neslogom napija,
Gdi su lože vukovah i lija,
Gdi smert trake kužne zime pruža,
Da necvate uz proliće ruža!.
Hodi, Divo, sve uzdanje Ti si,
Majka slave ne zaludu nisi,
Nek vrag i sad nu ozbilno kuša,
Da ti majka Slovinskih si duša,
Koje slogu u ljubavi traže,
Da se iskre omraze nedraže!

Dujmu Svetomu!

Dujme Sveti, koji Split nam' braniš,
A virom ga kano kruhom hraniš,
Deh naoštri tupu pamet niki',
Koji traže opritise Riki,
Što no miče sa Hervatskih gora,
Da se pruži do Sinjega mora!
Ta je Rika teka Slovinskoga,
A skoka je bisna, junačkoga,
Kida, para, što joj smeta vuče,
Ko' mlin o mlin lupa, gruha, uče,
Herli, leti, a pinom se pini:
Teško njemu ko se kod nje lini!
Bog i narav tu mi Riku tira,
Da kod mora ona nadje mira!
Koja fajda dizati obale,
Da se sverh nji kano zubci svale,
Da ji Rika kano pisak valja,
Da ji k moru u prašini svalja?
Te sramote nedopusti Sveče!
Neka Rika svojim tekom tece,
K Sinjem moru nek se ona pruži,

S pobratimom nek se morem druži,
Jer što narav i Bog isti hoce,
Koji mravak zauzbiti to će?!
Deh prosvitli ti jim, Sveče, ume,
Za da čistu narodnosti drume,
Da nevolja nesnadje ji gora,
Neg' Jipjane srid Cervenog' mora,
Kad no puta Izraelu dade,
A silniku poverh glave pade!

Moj Vranac.

Moga vranca svi djavoli muce,
Svunoć erže i s kopitom tuce,
Glavom stresa, grivom se uzmeće,
Sjeno zbaca a počitka neće,
Uho penje, nozdervima puše:
Što je vrancu do njegove duše?!
Obad njemu u nozdervu šunu,
Paučina berz mu oko trunu,
Ili kerpelj pod repom ga sisa,
Il zub griznu pod jajce ga miša;
Koji vrag se dovezao njega,
Pa ga nebi ni on sad ustega?!

Da ga plamac u persima bode,
Da je žedan on bi pio vode,
Da mokrača stala mu od truda,
Njegova bi razbreknula gruda,
Što je vrancu do njegove duše,
Pa on erže, razpalise, puše?!
Da glas zveknu od vojničke trublje,
Da trak sinu od zornička zublje,
Pa se muči i uz jasle sterže,
Oglav kida i ozbilno erže,
Nebi jada jer on ljuto puše:
Što je vrancu do njegove duše?!
Kaži vranče, koja ti nevolja,
Koja serdce podbada ti volja,
Pa ti iskra iz očiu verca,
Pa si oglav sa ušiuh skerca,
Pa nozderve kruto si nabreka?
Kaži, vrance, da ti trazim lieka!
Kad to vrancu na ozbilno reče,
On userdje stoput jače steče,
Protegnuse, te vranac izusti:
Konjušnicu raztvoraj mi, pusti,
Da ja braću na okupu tražim,
Da kopito uz njiovo dražim,
Da je moja uz njiovu griva,

Da mi oko uz njiovo siva,
Da se uho uz njiovo penje,
Da se trava sa družinom ženje,
Da nožderve uz njiove pušu;
Sada poznaj što mi mori dušu!
Ajde, vranče, kud te duša steže,
On te driši ko te i saveže,
Kod brace ti s blagoslovom bilo,
Žarko sunce k meni te donilo:
To ti, vranče, nikati nemogu,
I ja herlim k bratimskomu slogu!

Ščucavica.

Nocas oka ja nestisko,
Jučer vazdan ja nepisko,
Kano kuku tužna ptica,
Svud me prati ščucavica.
Ako secem krajcem mora,
Ako bisnim poverh gorà,
Eto i tu ščucavica,
Kano kuku tužna ptica.
Ako sidim ja na stocu,
Ako igram ja po docu,

Samnom i tu ščucavica,
Kano kuku tužna ptica.
Ako vili berem cvića,
Ako sebi spravljam jića,
Tu i ona ščucavica,
Prati mene dosadnica.
Valja da je što mu da je,
Bila, cerna, jal merka je
Ova moja ščucavica,
Kad me prati dosadnica.
Mili Bože nu mi kaži,
Jer me ova kuga draži?
Ta bez nike ščucavica,
Neće biti dosadnica!
Berz me starac babo želi,
Pa mu berci neveseli;
Koja bit će dosadnica,
Kad me muči ščucavica!
Berz u rodstvu spominju me,
Jer na Božić nije tu me;
Koja bit će dosadnica,
Kad me muči ščucaviva!
Momu bratu sin se rodi,
Ili nevu doma vodi;
Koja bit će dosadnica,

Kad me muči ščucavica!
Majke nejmam da me zove,
Seko dospi da me slove;
Koja bit će — dosadnica,
Kad me muči ščucavica!
Koji vrag se samnom bavi,
Pa me tako muklo davi;
Što će biti dosadnica,
Ova moja ščucavica?!
Rujna vina nisam pija,
Suha kruha nisam jija;
A svedj meni dosadnica,
Ova pusta ščucavica!
Ločem vodu da se projde,
Ona opet gora dojde;
Nu ti vraga dosadnice,
Ove moje ščucavice.
Nije drugo — po gatara,
Valja hodit u fratara,
Da se tisnem — dosadnice,
Ove gerdne ščucavice.
Ali što ću mučit fratra,
Jali popa goreg' djatra,
Da me grize gušterica,
I davi me ščucavica!

Domišljato serce moje,
Kaži ti mi što ovo je?
Budi ti mi bez fratarà,
I sad serce za gatara.
Ovoj muci nadji lika,
Baš tičieg' da je mlika,
Ter mi reci — dosadnica,
Kad će minut ščucavica?!
Berzo, reče, u svom glasu,
Parobrod se morem zasu,
Hervaćane braću vodi,
Na susret jim, terči, hodi.
Netom braću ti zagerliš,
Netom š njima ti se združiš,
Udilj proće — dosadnica,
Ta ti kleta ščucavica.
Serdce, reče, ja poteko,
Braću stigo, ljubim, steko,
Moja prodje ščucavica,
Što no bijah dosadnica!!

Gospodar i Sluga.

Gos. Tko me budi, tko no zove, štoje?
Terči, vidi, pitaj, slugo, tko je.
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!
Gos. Nebi rada da ko bravu para,
Terči, vidi, gledaj odozgara,
Svit bo neznaš kog' danas je terka,
Što je bolje njemu je za berka.
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!
Gos. Vina, ulja, ima doli hrane,
Što Bog da je svega na sve strane;
Terči, vidi, da ko ne pokrade,
Gledaj, pazi, da što ne propade!
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,

Bolje vrime eto nam se spravlja!

Gos. Ti se rugaš, a ja znojom znojim,
I čudim se lakardiam tvojim;
Uboice oko glave moje,
A ti šurke probacuješ svoje!

Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime, eto nam se spravlja!

Gos. Ustanise, ter užeži svicu,
Glavu prigni tičac prozoricu,
Nek sam miran da nepredam više,
Da mi duša od strah neizdiše.

Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!

Gos. Kakav pivac, kakvali ti koko,
Cerka, puka, ispalo ti oko,
Toga nejma u svem dvoru momu,
A ti svedj si na klancu istomu!

Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!

Gos. S vragom kokoš, s kokošom i pivac,
Gdi perčevac, neka je i crivac,
Samo smerti nebudi mi krivac;
Reci što je nebodime u živac!
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!
Gos. A on opet pas ga opasao,
Istu pismu meni pripivao,
Ko da ja mu Gospodar za rugo!
Muči, suti, o nevirna slugo.
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom' Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime, eto nam se spravlja!
Gos. Kud ću tužan, na koju ću stranu,
Svoga nejmam da mi dà obranu,
A sluga se samnon evo ruga,
Kad se vizle podiže iz luga!
Slu. Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom' Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime, eto nam se spravlja!
Vrime dodje da se braća skupe,

Boljem cilju da oni pristupe,
Da lug s' sebe već i oni stresu,
Da dušmana od sebe otresu,
Bilom svitu na okolo kažu,
Kako braća Slovinska se traže,
Da vižletom tudjin ji nezove,
Da jim persten bratinski se skove!
Miruj dakle sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Jer se pivac još i koko stavlja,
Da se braći bolje vrime spravlja,
Da ne reče ko je od pameti,
Nu budale na laktu i peti,
Pivac bolje i koko se sića,
Nego ona omeljana vrića.
Miruj, spavaj, sladak Gospodaru,
Milom Bogu zahvali na daru,
Pivac piva, a koko se javlja,
Bolje vrime eto nam se spravlja!

Što je i što će pravi Dalmatin!

U listiću sebičnoga kasa,
Spazio sam mal' nereko pasa,
Koji reži a nelaje čisto,
Rep uvlači gdi mu nije misto.
Na mater mi naletiti hoće!
Pasjem kotu odiliti tko će?
Ja slab jošte i ponejak dosti,
Punan mesa, nu mekane kosti!
Udrit nesmim, i da imam čime,
Zvat ga neznam jer mu tajno ime,
Oš, merkuve, da mu tiho rečem,
Misliobi da ozbilno drečem.
Terzabi se nek je u sindjiru,
Nit bi prosa ja s majkom u mirir,
Kruha nejmam da mu bacim libac,
Za da projdem čitavo mu tičac;
Jer ulice kod njega su tisne,
A usne mu kan' u láva bisne:
Što ću jadan, kako ću se branit,
Sebe, Majku, kako ću sarhanit?
Da poviknem ja po dobra druga,

Strah me da bi stoput mi se ruga,
Jer se mečem na prigode krute,
Kad prić mogu i na širje pute:
Sran me i strah s jedne strane veže,
Al' userdje Dalmatinsko steže;
Jer Dalmatin baš koji je pravi,
On poštenje ne pridaje glavi!
Uz to reko, oš' merkove, muči,
Pazi dobro, u ruci mi kuci!
Ako samim ti zalaješ lajom,
A bovanom udrit ću te mahom.
Pasja će ti zveknut čiverica,
I poznat ćeš što mi je desnica!
Ja medjuto skočio sam skokom,
Gdi sam godir omirio okom!
S majkom nejak uteka' sam pasu,
I rugam se sad njegovu glasu:
Nelaj, viknu, oj pasije sime,
Ti rep sakrij kano kriješ ime!
Pervi puti čujem te lajati,
Pasja kerv će na nos ti skakati,
Jer ti neznaš Dalmatinac štoje,
Kad čast majke uštineš mu svoje.
Jezik, kuda, brani domovinu,
Ka najdražu svoju didovinu,

Momče jedno kà najbolji čovik,
A čovik je kano lav priljuti.
Oči su mu kano munje, gromi,
Kud dopiru, tud se kerši, lomi:
Ruke su mu kano bojni maci,
Neznam koji od njega su jači.
Noge su mu kà temelji grada,
A persi mu tverda su ograda,
Svim čovikom vedro vlada čelo,
Bistro, sjajno, čisto i veselo.
Kada zbori malo kad se smije,
Kad on reče, poreka ti nije,
Kad on stupa, nemotase holo,
Što na serdcu, to ti kaže golo.
Plakat nezna, a pivat se dići,
Kà sat meda njegove su rići,
Svoje brače, on je bratac mili,
Priateljom on priatelj cili!
On u društvu soko ti je sivi,
Kolo vodi, a kapu nakrivi!
Teško njemu ko u kapu krece,
Lako prasca, ali ruga rece!
Ko je rugo nek se sobom baví,
I merčinom što mu je na glavi:
Dalmatinac nece ruga, šale,

Nitili će prilivene hvale.
Ko što hoće nek mu čisto reče,
Ako kriv je na kolina kleče,
Ako prav je on pravicu pita,
Od ovoga do drugoga svita!
Jer pravicu on za Bogom časti,
Može popust, ali neće pasti!
Dalmatinac u ratu je pervi,
Nestrašise praha, niti kervi.
Vira, Kralj je, zlatna domovina,
Cilj jedini zgoljna Dalmatina!
Jedan zato na deset nalice,
A deset ji na stotine sniče.
Vince pije da serdce oblije,
Neserče ga, već ga tiho lije,
On ga lije da očversti žile,
Kad pozdravlja uz guslicu vile.
Tudja neče, a nepusta svoga,
S bracom njemu najmilia sloga,
Nek se samo rede brašenice,
Ko što ima iz svoje torbice.
Iz dile je dobro kusat iste,
Dok kašike svačie su čiste.
Nu sad ljustvo i čovištvo išče,
Da u svemu jednako nas tišče.

Gdi je sloga tu je snaga prava,
Ona raste hano i dubrava:
Ako s jedne i poražiš strane,
Zdruge su ti odgoene grane!
Teško busu, neka je u kusu,
Blago gori ku' sunce nemori!
Gdi je sloga tu je radost mnoga!
I to bit će dokle nam je Boga!
On će dati hrabru Dalmatinu,
Svog' imena da oderži cinu,
I da zube on potuče pasa,
Kad nanj regne jal' podigne glasa!
Da pas kida Slovinsku dolamu,
Kad u laptu ima biti samu?!
Što Bog mece da pas nam razmrese?!
Bog ne, to ne, Dalmatinac nece!
Da se jezik Dalmatinski smece?!
To ne, Bog ne, Dalmatinac nece!
Da nas jaši ko nam jaram mece?
To ne, Bog ne, Dalmatinac nece!
Nami rebra, a drugo mu plece?
To ne, Bog ne, Dalmatinac nece
Da smo skuhé, jer nas nije vece?
To ne, Bog ne, Dalmatinac nece!
S Dalmatinom ne, nece pristat ne,

Kogod hoće znati, što m' u loncu vrè!
Ni Dalmatin ko se taki rodi,
Pušta da ga za noš drugi vodi!
Dalmatinskoj ko će vladat glavi,
Nek se vinča on Slovinskoj slavi:
S' njim će tada Dalmatinac resti,
I vince mu uz gusle će vesti.
Brez ljubavi nije nami skoka,
U ljubavi svaka su do roka:
Čekajmo ga zdravo i veselo,
Svak po svoje Dalmatinsko čelo!
Derzmo prostu, neskućenu glavu,
Nedajmo se dušmanskom oglavu:
Bolje svomu uz kolino sisti,
Neg' s tudjinom za terpezom jisti!
Spomenmo se što pod lavom biše,
Dosta grada, a malo nam kiše:
On za svoju gojio nas grivu,
Ka najbolju za podstave plivu.
Ali za nas nebiaše sviće,
Da slobode neticu nas sriće.
Kruha jismo, a krivo sidismo,
Vinca pismo, al' u mraku bismo.
Pokle Orlu podosmo u krila,
S' njim se naša srića je uznila,

On potribe jur naše poznade,
Ko se komu pridružit imade.
Slavljan nek se Slavljaninom druži,
Da ga doslac netare neruži:
Oral nek ji do istoka vodi,
Odkle pervi njiovi su rodi.
Cernog' mora kaže jim mejaše,
I što više ugrabise puše,
Jer je vrime da svak svoje traži,
Da brat brata miluje, nedraži!
Po Hervatskoj naša bračia mila,
Bosna goji naše bracè krila,
Serbska zemlja svitlo nam je čelo,
Cerna Gora oko nam veselo!
Eto bracè zgolnu Dalmatinu,
Eto perja Orlu krilatinu,
Eto društva do prigode dobre,
Tebi pisma, a nam zdravlje, pobre!

Hoću Dila!

Gdi slavna sa bracà mila,
Tuda sterom svoja krila.
S bracom svagdi piva Vila,
Hoću dila.

Gdi slovinske seke moje,
Kolo vode, pisme poje,
I ja hoću, piva vila,
Hoću dila.

Gdi se naski zbori, piva,
Gdi Slovinsko perje siva,
I ja tute i ja vila,
Hoću dila.

Gdi se vince pije, plaća,
Kad se gerle slavna braća,
I ja tute veli vila,
Hoću dila.

Gdi se kupe sokolovi,
I slovinski golubovi,
I ja tute piva vila,
Hoću dila.

S' Hervatima, s Slavoncima,

S Bošnjacima i Serbima,
Dalmatinska piva Vila,
Hoću dila.
Ja na kopnu, ja na moru;
Ja u kući, ja na dvoru,
S bracom svagdi, piva vila,
Hoću dila.
U veselju, u radosti,
Ja u tuzi, u žalosti,
S bracom i ja nek sam vila,
Hoću dila.
Na bojnomu ako polju,
Turke dave, Turke kolju,
S bracom nek sam i ja vila,
Hoću dila.
Ak' u Cerkvi Boga mole,
Ako maće kerše gole,
I ja š njima i ja vila,
Hoću dila.
Ako gone izdaicu,
Kano roda uboicu,
I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Ako Turke oni krive,
Jer jim vade oči žive,

I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Gdi no sunce sjaje naše,
A misec se zvizdam paše,
I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Gdi se Turski konji penju,
Gdi nam braća ječu, stenju,
Tu osvete i ja vila,
Hoću dila.
Gdi mi seke grabu, gnjevu,
U ponoći, kan' u dnevu,
Tu osvete i ja vila.
Hoću dila.
Ako benam mlate krila,
Da jim mračnost gine hila,
I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Ako lave bisne gone,
Da jim roda neprogone,
I ja šnjima nek sam vila,
Hoću dila.
Ako lijam berke gule,
Da negrizu, i da šule,

I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Ako vuka s glavnjom strahve,
Da jim braću nezadave,
I ja tute i ja vila,
Hoću dila.
Ako medu nožem bodu,
Da ne serce ker narodu,
I ja tute nek sam vila,
Hoću dila.
Gdi mi braća, gdi mi seke,
Tu mi žitak svedj, uveke,
Dalmatinska piva vila,
Hoću dila.
S bracom sjesti, pit i jesti,
S bracom resti, zloću smesti,
Dalmatinska piva vila,
Hoću dila.
S' sekam sesti, tkat i presti,
S' sekam resti, cvast i vesti,
Dalmatinska hoće vila,
S' njima dila!

Suncu i Sunašcu!

Sunce žarko, sunašce prižarko,
Kraljević se probudio Marko!
Sto godinah i trista je drima,
Mračnost groba, dodija mu zima;
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Okov sruši, na noge se skoči,
Leden pot se niz čelo mu toči,
Berk zasuka, a pevčinom kreče
Što junačko pokriva mu pleče:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Čizme vitez natežе i stisnu,
Sto kuburah oko pasa tisnu,
Cerven čurak bacio je na se,
Junačke je zagladio vlase:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Divan kapa glavu mu pokriva,
Na kapi mu paun perje siva,
Djeverdara u ruko prifati,

Da on Turke kano ptice mlati.
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Sablja visi doli mu niz boke,
A niz persi zvekuću mu toke,
Marko slika gotova junaka,
Neg' se diže iz grobnoga mraka:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Plemića je spremio šarina,
Dalmatinskog' napoio vina,
Barjak pobi na kom' soko sivi,
Krilom mlati, a ljuto se krivi:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
On sakupi po izbor junake,
Dalmatince i braću Bošnjake,
Sve Slavonce i braću Hervate,
Cernogorce i braću Serbljake:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Kosovu ga ti povedi polju,
Gdino Turci još nam braću kolju,
Viru tlače, ponosuse, hole,
Jer nam mače tu skeršiše gole:

Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Svitli njemu kano u proliću,
Kad svit zavit vas no je u cviću,
Svitli njemu, zdrake mu nekrati,
Dokle Turke raztira, pomlati:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Od Jadranskog' do Cernoga mora,
Nek se Turska udaljuje mòra,
Nek se Dunaj Turskom kervlju toči,
Sava s Dravom neka ju raztoči:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Našom kervlju još Kosovo stenje,
Naših jadah spomenike penje,
Što nam uze nek Kosovo vrati,
Turskim glavam nek nam duge plati:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,
Novoj slavi Kraljevića vodi!
Marko čordu, a ti vadi zdrake,
On će Turke, ti kidaj barjake,
Netom k cilju on dotira svomu,
Potezi se ti u teku svomu:
Hodi sunce, ti sunašce hodi,

S novom slavom Kraljevića vodi!
Hodi sunce, ter veselo kaži,
Turskim mesom kako čordu draži,
Kako kervlju obliva šarina,
Kako Turskog' naterpao plina:
Hodi sunce, ti brez krila nisi:
To nam kaži, obraduj, uskrisi!!

Narodu Slovinskomu!

Od kad mi serce igrati,
U kolu poče lita,
Kakva se tebi narode,
Spravila cvića kita?
Ternje ti zemlju prikrilo,
Suze oblile nju su,
Uzdasi, plači žaloštno,
Društvo svedjerno tu su.
Majci se sinci otimlju,
Dile se braći braća,
U tor se isti nesvisno,
S kozletom jajne spraća.
Najpervá jezik, zavičaj,
Tvoje starine dika,

Truje se, gorča nemilo,
Rodjenog' sladost mlika.
Turčin ti rebra oderpa,
Gosteći želje svoje,
Bisnila uzrok njemu su,
Nevolje teške tvoje.
Kripost ti perva propala,
Slike joj nejma više,
Izpod odavna suzanjstva,
Jedva ti duša diše.
Magla ti prostor obuze,
Svaki te jadi biju,
Serce mi puca gledati,
Kakvi te mlini mliju.
Nevira Turska laskajuć,
Stavlja te sve na muke,
A ti joj poput vizleta,
Kolina, liževš ruke.
Na tvom se Turčin ognjištu,
Ozeba studen grije,
Tebe ježuri hvataju,
Uzanj te siver brije.
Na polju junak junački,
Herveš se trudiš, boriš;
Ali se, neznaš sititi,
Turčina da mi dvoriš.

Od vika dilom, imenom,
Slavan si prozvan svudi,
Iskra ti slave nadimlje,
I sad prihrabre grudi.
Suznja medjuto vidju te,
K' istoku i k zapadu,
Pervlje će nebo padati,
Neg' ti slobode dadu.
Slobod je dilo Božie,
Od Boga čekaj njega,
Koji je svagdi svakomu,
Početak dobri svega.
Moli ga da ti vojvodu,
Iskrena dade koga,
Jeda te slavi pervašnjoj,
Dovest bi lako moga.
Jeda on Turske holosti,
Desnicom, umom smete,
A tvoje sruši okove,
Od glave do dna pete.
Da duhom istim nadhane,
Iste matere sine,
Nek jim u društvu prid svitom,
Poštenje bolje sine.
Slavljani da se u kolo,

Slavljansko bratski vežu,
Ter se pri slozi njiovoj,
Stambulske sile sležu!
Od herlog' lipo Dunaja,
Amo do sinjeg' mora,
U sercu misa i želja,
Ista nek cikne zora.
Tada će pjesnik pivati,
Kakono kuka sada,
Sinak bo roda s narodom,
Pjevanje, tužbe sklada!

Doguz sviri a Ciganče gudi!

Suti zemljo, slišajte nebesa,
Glas je groma, dermanje potresa,
Doguz sviri, a Ciganče gudi,
Koje s nami, u društvu nam budi!
Svirale su od roga savita,
Na podanku tromasna jim kita,
Dva kumpira služe za pištaka,
A civi su poput noge raka.
Guslica je od kernjasta lonca,
Strunje su joj od mačieg' konca,

Pasja koža okolo pokriva,
A gudalo terstika je kriva.
Tu se sviri, tu se pobre, gudi:
Koje s nami u društvu nam budi,
Sad je vrime, a štobi ste bolje?
Sad parajte tuge i nevolje!
Pazite se kà vraga Kroata,
Nedajte mu na càcina vrata,
Što će vami one naperdajke,
Kad vas žude gizdave Ciganke.
To slušalo momče sa otara,
Koji vrag se Dalmatincu pará,
Otèrčalo do buljuga svita,
Što je, koje, sve potanko pità.
Koji to su bisni urci, burci,
Te se krivu kakono i Turci,
Što ta jim je pod bradom repica,
Kò da majka okòzi dvizica?!
Sto su one gaće našarane,
Što ustrišci poverh omeljane,
Sto na glavi ti cerni mijuri?
Koji vrag ji nà ve strane turi?
Tko to smide ružiti Hervata,
Prid očima i sestre i brata?
Ko da doguz ovu zemlju stòka,

Kad je tikve na peršuri peka?
Hervati su ovo naselili,
Hervati su Turke odselili,
A doguz nam perčin guli berke?
Neka svitla, jer će biti terke!
Naše muke pojidoše dosti,
Jer su meso, htilibi i kosti:
Vanka doguz i njegove vile,
Te nam kuge dodijaše sile.
Što će nami te vaše Ciganke?
Mi imamo i sestre i majke,
S bracom vi nas pustite u miru,
Jer mi brez vas bit će mo na piru.
Mi imamo Bogu hvala svega,
Sklada nije, nu brez vas i tega:
Bižte dakle, ovdole svitlajte,
I te pisme drugomu prodajte.
Jezik vira, pučki običaji,
To su naši sladki zavičaji,
Ko to tlači, gerdi još i ruži,
Sebe penje, a narod nam kuži.
Šta će nami zgradje i polače,
Šta li će nam gasi i vodače;
Nauka nam, hoće nam se kruha,
I baš zgoljna Dalmatinskog' duha.

Svaka zatim i sama će doći,
Kad ja znadem i sam kući poći:
Ali dok sam pod ostanom tudjim,
Vazdan trudim, i još vode žudim.
Što smo dosad učinili za se?
Od kad svoje zagladismo vlase?
Teško njemu ko doguza dvori,
On je zernce, nu u tudjoj kori!
Sinovi smo obitoli jedne,
Naše persi bratinstva su žedne;
A vi toga nedate nam kumstva,
Još deržite da ste puni ljustva.
Eto vam ga, nitko vam ga pita,
Naša samo nek se vije kita,
Naših didah nek spomena stoji,
Jezik slavni nek se širi, goji.
Što kod kuće vi branite svoje,
To ničete sad kod braće moje:
Gdi taku ste skulu naučili,
Tu prašinu odkle ste donili?
Vratite se odkle i dodjoste,
Zaslavit ću kad znam da podjoste,
Jer će bratća ostat mi u miru,
Nit će predat uz tudju neviru.
Nije sviće do bratimske sviće,

Nit je srice do narodne srice:
Ko joj smeta našla mi ga muka,
Kò kukviža on na batu kuka!
Ako nebi ni to bilo dosta,
O konopu on viseći osta;
Ko ga gleda ta mu zbilja reka:
Ziv si bio, pak s' i mertav bleka!

Šuškarice i Germušice.

U nezriloj još mladosti,
Bihu moje sve dragosti,
Gdigod gradit kučeraču,
Veske penjat na ternj, draču,
I loviti germušice,
Šuškajući šuškarice.
Ono vrime sladko projde,
Za njim drugo gorko dojde,
Koje mene sada stieska,
Jače neg' bi ptice veska,
Neda šuškat šuškarice,
Ni loviti germušice.
Ja bi rada vrime da se,
Sada vrati opet nase,

Ali staze zatvorene,
A pučine raztvorene:
S Bogom dakle šuškarice,
I vi moje germušice!
Ajme tko će prociniti,
Tkoli svojom ričju riti,
Ono dobro što ja vidjà,
U društvu vam dokle sidja?
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Duh mi se je evo skuka,
Pod tegotom od klobuka,
Lakši meni biha posa,
Dok kapicu ja sam nosà:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Tad se smiha, sada plačem,
Zalogaj sam svedjer jačem;
Unda ravna bihu svaka,
Sad s' u jaju gleda dlaka:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Sad se trudim, sad se znojim,
Sad u srcu nemir gojim,
Brata tražim, nać nemogo,

U tomu se iznemogo:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Sad se svaka prominuše,
U ljustvo me oboriše,
A ljustvo me sveza, sputi,
I dade mi jadah ljuti:
S bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako zborim -- viču – vidi!
Rič za ričju cidom cidi,
U smihu se ti umiri,
Neljuski bo ko se ciri:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako hodam -- gle! -- negigaj,
Rano rani, kasno ligaj,
Za terpezom ruke gori,
I da serbi i da mori:
S bogom, s Bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ak' u društvu ja sam ljudi',
To su znati moji trudi,
Komu poklon gre pervomu,
Svakom lice, guz nikomu:

S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako gledam, hoće oko,
Ni nizoko, ni visoko,
Uprav hoće da mi gleda,
Jer se svraćat stranom neda:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako stupam, viču, pazi,
Niz listve se svistno slazi,
Neg ti noga stavno idje,
Ili bolje, ili ridje:
S Bogom s bogom, šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako jašim konja hata,
Pazi, kažu, da nesvrata;
Ako brodim sinje more,
Čekaj, vele, bile zore:
S Bogom s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako serdce što zaželi,
Gledaj, jurve ti se veli,
Da se tvoje te požude,
Skladnu cilju ići trude:
S Bogom, s bogom šuškarice,

I vi moje germušice!
Ako studen idjem k vatri,
Eto i tu ljustvo prati,
Grij se, kažu, iz daleka,
Da se nebi ti opeka:
S Bogom s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako liti tražim hlada,
Da vrućina s mene spada,
Čuvaj, vele, sebi glave,
Da te guje nezadave:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Ako rujna pijem vina,
Nepij – vele – do žestina;
Ako trudan vodu piješ,
Pij – ju, kažu, kad počineš:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!
Od kad s vami nejmam društva,
Tegot kušam pustog' ljustva,
Svagdi meni okov skova,
Od kad vlada skula ova:
S Bogom, s bogom šuškarice,
I vi moje germušice!

Dok se meni piva tako,
Prilagam se i ja lako,
Nek tegote ima tute,
Nek se žile moje smute;
S razlogom se i ja vladam,
A s ljustvom se rado skladam;
Nu kad braći ruku pružim,
Paze da se neokužim,
Ah to ljustvo ne neslušam,
Bratsku ljubav ja bo kušam;
Take skule neću glase,
Nek ju doguz derži za se.
Gerlit hoću moju braću,
I stizim se dičit ja ću;
Jer ko bratskog' neće društva,
Taj neznade pravog' ljustva,
Jer bo ljubav ljustvo daje,
Ko ju kuša neizdaje!
Nek nešuškam šuškarice,
Nek nelovim germušice,
S pominjem se ja slobode,
Oni duh me i sad bode,
Znam bo i sad da ko ljubi,
Taj najbolju slobod žudi.
A ljubavi prave nije,

Kad brat brata neceļije,
Kad ga drugi kolje, davi,
Kad mu mozak verteč, zavi,
Na vratu mu krutan teži,
A na pragu vazdan reži.
Nek taj šuška šuškarice,
I još lovi germušice,
Naučit će što ja dite,
Pod germom sam guste kite,
Da slobod je ondi živa,
Gdi bratinska ljubav siva!!

Kokuljica.

Posrid polja seničkoga,
U srid lita sunčenoga,
Glas dočuh sam kokuljice,
Koja piva ožimice;
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Dok je mačka zavezana,
Mogu zobat istiana,
I pivati kukuljica,
Kano piva i staglica:

Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
U mačke su bisne oči,
Kano zec se ona skoči,
Gdi dovati tud peruša,
Teško njemu ko to kuša:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Oči su joj ko' bukoča,
Nok ti su joj ko' grivnoča,
Berci su joj ko' lisice,
A rep joj je ko' lasice:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Nevirna je mačka zvirka,
Ili kanjca, ili pirka,
Ona terkom zgrabitiće,
Ako pustiš nju iz vriće:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Neće sama miša jisti,
Hoće ptice jošte gristi,
Otvoriš joj ištom vrata,
Eto ti je poverh vràta:
Ciu, viu kukuviu,

Vezi mačku ti u mihu!
Dok je stermo mažeš, gladiš,
Lako pušta da to radiš,
Ako ruka uzgor kreče,
Priateljstva tvoga neče:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
O neviri svedjer radi,
Dok ti oko još izvadi,
Mački dava i nedava,
Svedj te ona pak izdava:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Ako ništo bar čeperlja,
Neviruj joj kad čeverlja,
I tad misli o neviri,
Da što grabne gleda, viri:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Ko je pazi, ko je gleda,
On se zgristi lako neda,
A ko mački dade blizu,
Toga zubi nje ugrizu:
Ciu, viu, kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!

Veži mačku kano vraga,
Da nestupi sprida, straga,
Da neskoči na policu,
Da nezgrabi djigericu:
Ciu, viu kukuviu,
Veži mačku ti u mihu!
Nedaj mački ti slanine,
Da nebisni od žestine,
Jer što mačku bolje hraniš,
To se gore od nje braniš:
Ciu, viu kukuviu,
Veži mačku ti u mihu!
Neviruj joj kad marmiu,
Tebi veli kukuviu,
Izdat će te mačka tada,
Kad se tebi molec jada:
Ciu, viu kukuviu,
Veži mačku ti u mihu!
Nje neviru vrag pomaga,
Da te kolje sprida, straga,
Gledaj, pazi, čuvaj ti se,
Da nezgoda nezgodise:
Ciu, viu kukuviu,
Veži mačku ti u mihu!
Ko se smačkom priatelji,

I liga je u postelji,
Omerknut će on svečeri,
Nit će zihat dovečeri:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Kad se mačka k nogam stavi,
Stupiti će berzo k glavi,
Vrata će se dočepati,
Gerla će se dovezati:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Noktim, zubim gerlit će ga,
A medjuto stistnut će ga,
Da nekaže što se radi,
Kad mu oči guli, davi:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Ko se mačke sad neboji,
Taj u nidrim zmiju goji,
On neznade mačka štaje,
Da vrag iz nje blišti, sjaje:
Ciu, viu kukuviu,
Vezi mačku ti u mihu!
Neće mačka mene klati,
Niti će me kad izdati,

Jer ja mačke čud poznajem,
Uzase joj stat nedajem:
Ciu, viu kukuviu,
Veži mačku ti mihu!
Ko me sluša nek razumi,
Da se s mačkom on nekumi,
Nevirna bo mačka zvirka,
Zgrabiti će kanjca pirka!
Neka sluša kukuviu,
Veže mačku on u mihu!
Dok se versta derži verste,
Neugriza mačka perste,
Jer gdi verstu prati versta,
Tu su braća složna, čversta,
Od zibke se pa do greba,
Skladno prate čak do neba!
Svak ji ljubi, svak ji časti,
I ljubicom berk jim masti,
Ako mačka nji razstavlja,
Svojoj glavi pogreb spravlja,
Jer ko spruglju u tu krece,
Taj pod plokom zgnječen leče!

Misecu!

Sunce zajde, a misec izajde,
Hodi, hodi, moj misece ajde,
Tužno serdče moli te i želi,
Hodi, hodi, raduj ga veseli.
Buka svita, dodijaše trudi,
Pivajući oslabiše grudi,
Hodi, hodi, pokoja donesi,
Jer ti pokoj neba i zemlje si.
Starac babo uz ognjište sidi,
Oko sebe četri sina vidi,
A ja peti vidit ga nemogu,
Nek sam sinak i ja mu po Bogu.
Nejak sam ti majku izgubio,
Ištom sam ju pozna i vidio,
A sestra mi jedinica Tere,
Gluho cviče pod zemljicom bere.
Brače imam, nu su podaleko,
Sve izgubi, što na zemlji steko,
Tebe imam još misece dragi,
Ti sam budi još mi trakom blagi.
Hodi, hodi, raduj me, veseli,

Tužno serdce moli te i želi,
Momu duhu pokoja donesi,
Jer ti pokoj neba i zemlje si.
Bisera ti ja nepitam srebra,
Da se rešim čim ti rešiš rebra,
Toga nečù, nepitam ti toga,
Časti nisu serdca žalosnoga.
Ja ti pitam pokoja i mira,
Jer mi serce u zalosti šira,
Toga daj mi ti misece blaga,
Ta bo čast mi ugodna i draga.
Pokoj raja na zemlji prilika,
U pokoju duši mi je lika,
A ostala od gliba su gora,
Jer mi serdce netišeći, mòre.
Što će meni ograde, polače,
Što li će mi kolači, pogače,
Kad se serdca s tizim nepokoje?
Mir i pokoj dragosti su mòje!
Što će meni veličanstvo svita,
Kad uvene, ištom ti procvita?
Što li će mi berda i doline,
Kud šetaju vuci i orline?
Momu duhu pokoja se hoće,
A ostalo što mu služi, što će?

Jadi njega paraju života,
Mir ga tiši divotom divota!
Što će meni krune pozlaćene,
Što li će mi dojke odrhanjene?
To bo serdcu rane ljute stvara,
Žučju poji, u jad ga obara!
Što će meni sa bostana cviće,
Štono daje jesen i proliće?
Momu serdcu u tom lika nije,
To nežnje, već mu tuge sije!
Što će meni zbori i družine,
Kad tu pokoj propada i gine?
Mir i pokoj serdce moje želi,
S tim misece, raduj ga veseli.
Veseli ga kako znadeš bolje,
Tiraj ti mu tuge i nevolje,
Dragosti mu podili nebesa,
Stvaraj ti mu pokoja čudesa.
Tihim zdrakom ninaj ga, umiri,
Šapući mu dok sunce poviri,
Ruja sanke neka svunoć sniva,
Rajski pokoj neka ti uživa.
Jadi tada minut će ga želje,
Novo će se rodit mu veselje,
Jer što bude obnoć serdce sniti,

To će sutra vazdan poviditi.
U tom' kolu vertit će se serce,
Znoji dneva odstupit će verce;
A ja čovik postati ću novi,
Dok mi žitak još prodruži ovi.
Za to ću te često spominjati,
Harno serdce svedjer pokazati,
Jer harnosti ko nesluša glase,
Nezna Boga, pa nezna ni zase.
Hodi, hodi, moj misece hodi,
Tu mi sriću berzebolje vodi,
Tužno serdce molite i zeli,
Hodi, hodi, raduj ga veseli!

O SMERTI
PETRA NJEGUŠ - PETROVIĆA
VLADIKE CERNOGORSKOGA
DNEVOM 31 LISTOPADA 1851
U CETINJU PREMINUĆA.
NA IME MAJKE SLAVE
NA ODUGU PISNIČKE HARNOSTI SVOJE
PREM' OŽALOSTJENIM SERDCEM
PJESNIK PRIPIVA

« Svak se rodi da po jednom umre,
Čast i bruka žive do vieka! »

VLADIKA

Propade ajme berzeli,
Urednost jele moje,
Što no prekrasne mlazove,
Skoro razvija svoje.
Uzberdo poput jasena,
Jučer ju vidjah stati,
Danas viharu serditu,

Najteži harač plati. (a)
O nedohitna osudo,
Kojoj se oprit neda,
Krozate okom gledati,
Tko se neboji, preda?
Ali poniznim userdjem,
Prašak te molec pita:
Ušto mi najpri vervoci,
Boljizih ginu kita?
Evo sam mati čestita,
Jur neizbrojnih vila,
Nikad se boljom smertina,
Nije dosad uznila. (b)
U kolu slušat, pivati,
Biše ju milo svime,
Kano slavulja, ljubavi,
Kada prispije vrime. (c)
Serce joj guvno prostrano,
Prostrani oltar hrama, (d)
S kojega tamnjan dihaše,

(a) Najteži harač glavom se plaća, mertačka daća.
(b) Pokojnog' Vladiku privedroga Petra Njeguš — Petrovića osobito častim kano Slovinskog pivaoca; zato ga prilikujem Vili, pod kojim imenom priko sve pisme prilivase.
(c) Dojedno kolo Vladičino, svake hvale dostojno više, iz nji bo osobita velikodušnost diše.
(d) Hram-a: cerkva, u pismi može zalecći, kad se znade što će reći.

Slobodna duha sama. (e)
Nauka jasno zercalo,
Biha pameti pervo,
Gdi bi uperla, pucalo,
Zar bi kamenje, dervo. (f)
Na verh joj misli Otačba,
Premda malana, pusta,
Premda joj glave okolo,
Vije se gora gusta. (g)
Otačba! koje vručinu,
Tko nas nekuša, čuti,
Kada i zvinad čute ju,
Kuša ju studen ljuti? (h)
Ovo je gora — odklèni,
Uzorit vjenac savi, (i)
Berdo je travno skojega,
Meleme majci spravi!
Materi! koje jadima,

(e) Kakono vitar nadimlje more, tako mu sloboda nadimljala duh je.
(f) Koliko ga pamet slušala Vila, svidoče mu dila
(g) Nije se stidio Otaćbine, kakono mnogi radè, nego bi veselo rekao: « Kakva je da je, otačbina moja je. » Na izgled od naših nikim teška duha, što ne smetàju narodnom skoku kakono ljuskom kipu išteteno udo.
(h) Ljut, i: ženskoga spola. Odgovara talianskoj: rupe — stina gola. Ako nigdi barem u Cernoj Gori, gdi no se legu merki vuci, obliti kervlju, domaću vrućinu, kušali su kuci.
(i) Gorski Vjenac — po kom se je najbolje razglasio —; a i brez tega gdi su: Luča mikrokozma, Lažni Car Scepan mali, Kula Jurišića, Cernogorske pisme pučke i ostala?

Njezina kripost duha,
Kakono ponor poplavu,
Dovoljna bi oduha. (*j*)
Dali nedaće morina,
Pokle ju valom pljusnu,
Oblak se jadah sverh mene,
Iznova jadne zgusnu!
Tko će me osle slaviti,
Vjence mi versne brati,
Tkoli će bratći hrabrenoj,
Podobne hvale dati? (*k*)
Tko će odbiat divie,
Od mog' mejaša sile,
Kada navernu ljutite,
Oku pristupat vile? (*l*)
Tko će domaće pridaje,
Hitropametno vesti,
Tko li će kripke mladosti,
Žile i dušu stresti? (*m*)

(j) Kad se dobro promislimo koliko je naš jezik po njegovu putu stupio, lako će mo se staviti, kakve je meleme majčinim ranam umio spraviti.

(k) On se spismam dići, zašto bratske rane sponinjući liči.

(l) Turci su ga se bojali više negono groma, zato su iza njegove smerti veselje učinili, ko da su obadva svita osvoili. A i deržim da će jim veselje na gerlo skakati, kakono Serbinu tužnu Kosovska večera i danas neosvećena skače.

(m) Ovo mu slava najviša biše, od koje što više?

Nevoljnim ovcam zimnicu,
Spravljati tko će like,
Tko li će ljustvom lipiti,
Neljuske uljenike? (n)
Jaoh mi putah tisuću,
Žalosnoj majci bit će,
Jer se otergnu desnica,
Zvizda mi zajde sriće!
Slovinske kćeri tecite,
Majka vas Slava zove,
Tarite suze trojstruke,
Što joj niz obraz plove: (o)
Slovinskim cvićem tarite,
Nemojte drugim terti,
Bit će vam seki utiha,
U dnu gorčinah smerti.
Osuhoj svići bit će joj,
Što no je kapak ulja,
Zašto u mraku grobnice,
Udes ju rukom culja.
Gdi no se perom istine,
Veleduboko piše:

(n) Premda pokojni Vladika na svaku ruku nastojaše uljudnim Kerstom pokerstit Cernogorce, poteško i pomučno mu biše, jer se staro dervo nedade lako slomit ni prignuti.

(o) Sramota bi bila inakljijim ji cvićem terti, neg' ji je Vladika trao do smerti.

Što se osudi na nebu,
Da se nemirsi više!
Štijući gerlim osudu,
Kakobi dar na piru,
Samo podanju bilizim,
Počivaj ti u miru:
Počivaj, Vilo, slobodno,
Živila kano ti si,
Jer ime tvoje časćeno,
I sad o vjencu visi.
Uspored slavnim jezikom,
Ono će slavno ići,
Niti će lako Slovinsko,
Drugo ga kad nadhići. (p)
Majka će sincim kazati,
Koje si vridna česti,
Kakono vocka uz vodu,
Ime će tvoje resti;
Jer ko života poljanu,

(p) što se bude Sloviski jezik više gojit i poznavati, to će se bolje i umna dila Vladičina ciniti, a ime njegovo slavit i hvaliti;

» . . . . koga spomena
« U onim dilim reste,
« A neharase s vrimenom
« Ko' druge zdradje česte,
« S kim tvorca ime ne,
« Neraste, nego mre!.

STIPAN IVIĆEVIĆ

Simenom sije neba,
Radosti ženje blažene,
Prie i posli greba!
Uzgor se divna mladosti,
Uzdanje vile moje,
Na noge skoči lagane,
Vrime je došlo tvoje.
Vrime je došlo - didovi,
Što ti no želili su,
Premda ga jaoh žalosni,
Još dočekali nisu.
Vrime se vrilu uteči,
Odkole radost riče,
Bistre se vode napiti,
S kojom se jadi liče. (q)
S vrimenom i ti jedabi,
Spravljala Majci Slavi,
Kakve je vila spravila,
Njezinoj krune glavi. (r)
Jedabi bratca pristala,
Tudjega želit kruha,

(q) Jezik naš voda ličljiva, vrilo naše radosti, al' se nestaramo, eto žalosti!

(r) Majku Slavu kakono Matericu Slovinskih Vilah držim i spominjem, bez da se ulagam u tudje mnenje o njoj, jer nebi rada da me dopane što i ostale koji perste mecu medju tudja vrata!

Kakono vode u Boga,
Sperženа zemlja suha! (s)
Jedabi! al' što čičati
Prudi? došlo je vrime,
Da kapa naša vlastitu,
Dostigne cinu, ime.
Da spomen tvoja ostane,
U blagoslovu ploda,
Kako će ostat vilino, (t)
U sercu slavna roda!
A ti, o Goro malena, (u)
Pram veličini duha,
Što ti u prostim nidrima,
Slobodnim mahom gruha, (v)
Nad inim goram ponosna,
Slavnom se Vilom dići,
I povisoku kamenu,
Ove mi pridaj rici:

(s) Kakosmo u jeziku hladni, uput smo gladni, jer ko i tudj jezik znade, bolju kapu imade, a kamoli svoi? Popada znoj! zato je teško narodu s kojim kapa ruko odi crna, govori Vladika, ali opeta: « poznaj golotinju, nać'ś odiće za se, » veli Tomašeo.

(t) Moga Vladike, moje dike: što u serdcu, sa njegove mi rike!

(u) Gora Cerna, što no Cernogorce bolje brani, nego hrani, ali i tako slava joj, zašto se gorom broji, ditiće goji, a Turakah se neboji!!

(v) Mah — ovdi zlamenuje kervni skok, iz serdca priliva kad se u žile i bok.

„ Od kad sam gorom postala,
Leden me siver brije,
Vile se bolje rodilo,
Još mi u skutim nije!! „

Opomena.

Ovi sam cvitak stersa ukinio malo posli Vladičine smerti, ali radi osobitih okolovštinah, nisan mu mogao navrimie prilikah steći, ter zato je zakasnuo na svitlost iziči. Ništanemanje na vrime deržim da zamiriše nosu komu ga šaljem, a ogovori želju tersu i tersitelju!

Cerkva!

Zlotvorise uzbuniše,
Paka tamni iz nji diše,
Što je tudje osvoiše,
Što je moje ugrabiše.
A ja majka molim Boga,
Da bi meni on pomoga,
Da se skoči Božjim skokom,
Da me brani svojim okom!
Nebo hule, zemlju pale,
Pritekli bi letom zdrale,
Kano rike herlo herle,
Zlo, nedobro, ljube, gerle.
U pogledu merki vuci,
U dilim su to ajduci,
Smert nezivot oni traže,
Bratskom kervlju mače draže.
U nesvisti potekoše,
Bilom svitu to rekoše:
Da se moja kida glava,
To jim da je perva slava.
Kano lavi ljuti rezu,

Da me lapte i raztežu;
To jim serdca huda žele,
U tomu se joh vesele!
Sinove mi deru, gule,
Nad otare penju kule,
A kćeri mi kvare dive,
I vade jim oči žive.
Perivoje, zlatne rude,
Prikriliše nji požude,
Malo jim je kerv prolita,
Još se moja glava pita!
Samostane i otare,
Nji bisnoća gazi, tare,
A čast moji sveštenika,
Bičim biju razbojnika.
O zlu svakom' uče dicu,
Da iztergnu onu kljicu,
Što ja majka tu usadi:
Mili Bože što se radi?!
Komu dobra ja učini,
Koga majka ja usini,
Zlo za dobro sad mi vraća,
S luškinjon me zove, plaća.
Koga gljubim on me davi,
Koga branim on me stravi,

Koga dižem nebu gori,
On me sada bije, mori.
Od istoka do zapada,
Moja ruka mračnost svlada,
A sad mi se časom pije,
Propni, propni, nek ju nije!
Ja podigo zgradje, stupe,
Ja uzvisi slavne trupe,
Ja poganstvu utra sile,
A sad meni spravne vile!
Mojim cvićem vas cvit cvita,
Zemlja kervlju mom' oblita,
Ona diže viru svetu,
A ja čuvam Čast propetu.
Odgoila ja jim sine,
Da jim ime ne negine,
A oni me ljute, serde,
Glavom pritu, ustma gerde.
Ja se znojim, ja se trudim,
Mir i pokoj ja jim žudim;
A oni me ratom rate,
Mir i pokoj majci krate.
Oni misle: to mi gudu,
Da me nije ... nu zaludu!
Jer mi tverdi temelji su,

Apoštolski stupovi su.
Nek paklene sile rezu,
Nek se one s djavlom vezu,
Ja na kuku sidim golu,
Smerviti cu silu bolu.
Stoput dosad i tisucu,
Htidoše mi sorit kucu:
Ali ona i sad stoji,
I pakla se ne neboji.
Ja spominjem nu u tuzi,
Naskočiše ki me ruzi,
Priteci mi - kljuci da mi,
Iz ruku ce pasti sami.
Pristolje jim zezlo klonu,
Zvizda šnjima zla potonu,
Kuca moja jošte sjaje,
I muke jim ljute daje.
Kano oral ja ji krilim,
Pitam, hranim Bogom zivim,
A oni me žutju poju,
Da me truju, tim se znoju.
Moje ruke nji mi gerle,
Oni traže da me smerve:
A neznadu joh prokleti,
Da Bog mene brani sveti.

Sto ja sijem oni ženju,
Kad ja pivam oni stenju,
Blagoslova kad jim dilim,
I tad rade da ja cvilim.
Da se ljube vičem svima,
To jim glava moja klima,
Neba to su glavni dari,
Tim nas, ono tim nadari:
Da svak svoje čuva, gleda,
Da se tudje grabit neda,
Jer to dilo narod kuži,
A kerstjansko ime ruži.
Da mlad časti stariega,
Da jak brani potišnjega:
Ja to pivam u svom trudu,
Oni dreču: to zaludu!
Da svog brata brat negnječi,
Da uz brata brat neječi:
Ja to pivam u svom trudu,
Oni dreču: to zaludu!
Otac sina neka svisti,
Od zla društva nek ga čisti,
Ja to pivam u svom trudu,
Oni dreču to zaludu!
Niki neka pravo sude,

Da neglobe pučke trude,
To ja pivam od potrebe,
Oni dreču: pazi sebe!
Ja jim velju domovinu,
Da čuvaju a neplinu,
To ja pivam od nevolje,
Oni dreču: znamo bolje!
Sve u Bogu, brez njeg' ništa,
Ja jim reko stoput, trista,
Ja to pivam brez pristanka:
Oni dreču: svitlaj vanka!
Ko da zemlja nije moja,
Koju pitam s mlikom znoja,
Ko da majka nejma dila,
Kad stekoše ptici krila.
Ja jim gnjizdo tverdo savi,
Ja ji digo pravoj slavi,
A oni me s gnjizda gone,
Tiraju me i progone.
Misle oni u nesvisti,
Kad se majka s gnjizda smisti,
Da će bolji sokolovi,
Njima leć se i orlovi.
A neznadu nevoljnici,
Da će leć se tu kervnici,

Jer gdi majke serdca nije,
Tu se bratska kervca lije!
Oni kažu da ja mati,
Na vladanju nejmam stati,
Jer netiram ja tudjina,
Jer na rat sam svedjer lina:
A neznadu - joh slipoče,
Da tu maču sebi hoče,
Koj tudjini bit će oni,
Da ji na dvor tira, goni.
Što na svitu bilom ljudi,
Ja sam mati svim i svudi,
Il jim Kersta perem vodom,
Il ji vodim tu prigodom.
Ako Kerst je jur na njima,
Ja jim ljubav pivam svima:
Ako nekerst nike davi,
Ja jim pružam trak ljubavi.
Da se ljube kako reko,
Nebi brata klala seko,
Svitom nebi top dermao,
Mir i pokoj svud bi cvao.
Da se sluša što ja velju,
Svit bi sjao u veselju,
Svak bi svoje čuva, gleda,

Svud bi bilo sklada, reda!
Ali paka jid omraze,
Sve raztoči pute, staze,
Jer u smutnji vrag uživa,
Tu mu barjak vije, siva!
On ponavlja rate davne,
Nu persi su moje stavne,
Jer ja čekam pomoć Boga,
Koji idje jur evoga:
Božjim skokom on se skače,
Ni strila bi berže, jače:
Evo idje, on se javi:
Teško njemu ko te davi!

Cuk pope i fratre svituje!

Odgovor.

Tamni čuče, neljuskog' ti svìta,
Jur kercate ulice su Splita,
I još dalje deržim da se čuje,
Jer to zvuk je baš paklene guje.
Dobru svìtu tko se neveseli?
Žarkog' sunca tko zdrake neželi?
Nu podavat žuči na po riči,
Tamni čuk se stakim ljustvom dići.
Sram te budi, ako srama čutiš,
Jeda sriče da ti svedjer šutiš,
Tvoji sviti pripuni su zloče,
Merki vuk si pod licem tihoče!
Odkad mrak će svitlosti podati?
Odkad čuk će mišništvo obsjati?
Tvoja sol je davno izvitrila,
Tvoja svist se odkad razbistrila?
Gospodin se i meštar nam javi:
Jedno čini drugo neostavi!
Jer ti dakle kano mijur klapaš,
Svojim glibom odiču nam štrapaš?
Jer se sidaš za terpezom mira,

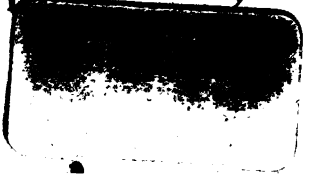

Kad u serdcu zgoljna ti nevira?
Gdi pirna ti aljina je, svaţe?
Na' voj sopri nije mista za te!
Kad s Pridajom dolaziš u ruci,
Da nam kazeš što govore čuci;
Zašto listak privernuo nisi,
O kom' slava moje brać̀e visi?
Kud je svita kolom naokolo,
Svud poznato, čisto je i golo,
Da tu narod bolju sriću ima,
Gbi misništvo slobodnie klima!
Po kom' poče sloboda nam prava?
Čija za nju cipala se glava?
Tko nepravdi oborio sile,
Kad k' očima pristupiše vile?
Trunak paziš u misničkom oku,
Tebe neznaš što tiče u boku:
Ja bi kaza da to mu je misto,
Volim mučat, jer sve nije čisto.
I to poznaj slava je misnika,
Kad nanj duhne u nesvisti vika,
On se skuka ka' ti no na batu,
Boga moli da oprosti bratu!
Ja ti prascam, i Bog ti prostio,
Bolju pamet on ti podilio,

Ko te gleda da bi sričom reka!
Što tribalo, to je i ćuk steka!
Ajde uči, ter se vrati ćuče,
Nek te ljustvu nu podobro uče,
Kad naučiš, tad nam daji svita,
Od o oga do drugoga svita!
Naučićeš premda u starosti,
Da se bratske netiču slabosti,
Jer to ljustvo i kerstjanstvo pita,
Da se zloća po selu neskita.
Da brat brata neruži miloga,
Jer svi sinci Otca smo istoga,
Ko što hoće nek slobodno ćuti,
Ko reč nezna, bolje mu da šuti.
Ako ti mi neća tiš Hervate,
Jer to kod nji što kod nas nevate,
Bratskog' svita, jer jim ničeš, ćuče,
Da i oni kod tebe se uče?
Berž je šteta da se braća kume,
Da se braćom braća porazume?
S dogovorom što bit može, budi,
A brez toga, tko te na smert sudi?
Što Bog hoće, to će jurve biti,
Onoj volji tko će se opriti?
Kad će biti, to ti neznam reći,

Da Bog, znadem, neće se poreći.
Ko razverže Babilonsku kulu,
On napija narodnomu zmulu:
Što vikovi zabunčiše davno,
To nam sada oni bistre slavno!
Pusti, ćuče, da se ulje spliva,
Da berk bratski u njemu počiva,
Da mišnici kà narodna uda,
Pomiču se uz bratinska gruda:
Časnu raku neka oni prate,
Postupaji nek jim se nekrate;
Jer tu dobra, nije, ćuče, Boga,
Kad uz brata nije mišnik svoga.
Eto slušaš što se ondi radi,
Svešteništvo gdi se nenasadi:
Mrak je gušti poput noći ondi,
Arambaša usilnik u rondi.
Toga sunca zanići Europi,
Pak ti društvo kakvo hoćeš sklopi,
Te će biti što vocka u mraku,
Koja nezna za suncanu zraku!
Ja nepitam da mi dadeš tvoga,
Pusti, ćuće, da ja pazim svoga:
Ako ti je po nesrići malo,
Ter za tudjim posve ti je stalo;

Uzmi, čuče, deržise na žiru,
Dimi, pali, počivaj u miru;
Popim, fratrim, što Bog htiđe bit će,
Dok je Boga, i oni živit će!
Nek su samo uza bratću svoju,
Pa živili u trudu i znoju,
To jim bit će što ulišće pčeli,
Kà se društvu bratimskom veseli,
I prilièe od cvita do cvita,
Da izbire gdi je bolja kita,
Da za zimu potribicu spravi,
I sarhani želju pokoj glavi!
Roj je pčelah življenje n jbolje,
Parojak je imenjak nevolje:
Skupi pamet, ter se razaberi,
Što zgodnie, čuče, odaberi!
Popi, fratri, koje svitom ružiš,
Nutkuju te da ti čampre pružiš,
Ter pomersiš što nesvisno pisa,
I to pervlje neg' jim počne misa:
Imat posla s jednim ti je lako,
Nu kad gerlo zapivaći svako,
Kruto, čuče, vertit će se svis ti;
Zato odmah što izkalja, čisti!
Ko na putu, može š njega zači,

I ćuk može sa svog' bata saći;
Nu kad nanj se baš junački skoči,
On se isti s takim dilom koči,
Jer se vidi tu na mistu svomu,
Da negazi po glibu tamnomu,
I da može tad upravo stati,
Kad svakomu što ga idje vrati!

OTCU ANDRIJI KADCICU PRIGODOM

Njegova Stolitno Izadnjega dneva

Otče Andre, s Biokove vilo,
Od sna tko te stolitniega budi?
Ime časno, Kadcićevo krilo,
Tko se danas prosloviti trudi?
Sava Dravi spominje Te milo,
Cerno more s Dunajom Te gudi,
Pismarica Tvoje slavno dilo,
Dalmatinske nadoila grudi.
Naših didah Ti si piva slave,
Nami Ti jih pridao si zdrave,
I časti nam dostiga si do ti;
A mi harne spravismo Ti sprave,
Da Ti mukle ustropetu kostie.
Primi, Otče, tamnjan narodnosti!

PRISVITLOMU BISKUPU DJAKOVA JOZIPU-JURJU STROSMAJERU!

Strosmajeru Slovinski Pastiru,
Merki vuci na tor naletiše,
Gledaj, pazi, da nas nerazdiru,
Želja kervi iz gerla jim diše.
Uho penju, zvali jim se širu,
Zubu mesa traže i od više,
Neće cipla, nitili će giru,
Hoće kervi, ko zemlja će kiše.
Gledaj, pazi, što se kod nas radi,
Koji stežu Dalmaciju jadi,
Kakvi u njoj nahode se gadi:
Gledaj, pazi, o Slovinski Sine,
Da tor ovi vuci nerazčine,
S Tobom ovcam željni dan nek sine!

PRIVEDROMU BA U SOKCEVICU!

Sokčeviću Slovinski Sokole,
Zgoljni Ti se Dalmatinci mole,
Da besidu Ti bi oderžao,
Kad si bračom jurve ji nazvao.
Sadi pomoći u patribi bratòn,
Tiraj od nji doslašku nedaću,

Nek se bratac prosto s bracom gerli!
Deh pomozi, naš sokole verli!
Uz klobuke naše kape stenju,
Doslaci nam vražje mrize penju;
Nije dosta da ji kapa hrani,
Hoće da se u putu nakani!
S Hervatima put je Dalmatinu,
S' njim' nas druži Ti Slovinski sinu!

SLAVNOMU IVANU KUKULJEVICU!

Moj Ivane Bogom Priatelju,
Kupi svate, po divojku hodi,
Hodi po nju, terčuć u veselju,
Da ju doslac grabeći nevodi!
Dalmacie nu ispuni želju,
Kà divojku odgoi Ti, rodi,
Slušaj mene što priatelj velju,
Potezise, te majci ugodi.
Starac babo na pragu te čeka,
A braća te žude vapijuć:
Terči, hodi, izčesnu nam seka!
Hodi, pobre, kako sam Ti reka,
Letom letec, a terkom terčuć:
Sad je vrime: doslac nam u kuć!

SLAVNOMU I ČASNOMU KNIŽEVNIKU VUKU STEFANOVIĆU PRIGODOM NJEGOVA DOŠASTJA U SPLIT.

O prislavni Stefanović Vuče,
Kòmu serdce narodnostju tuče,
Koga duša muški prati, steže,
Da ù persten slavni narod veže,
Svoje časti da poznade cinu,
Da satrese tudjinsku haljinu,
Da narodnu on sažeže sviću,
I prigerli slavnih didah sriću;
Nu dopusti da Te mladjan popo,
Ko nije aždaja Ciklopo,
Nu je serdca zgoljna Dalmatina,
A persih je Slovinskih jedrinà,
Dànas sazna, ljubi te i gerli,
Oj Knižniče i sokole verli!!

NAŠE GORE LISTU!

Zelnuo si Naše Gore Listu!
Ti si perje omladjaju čistu,
Koji braći na okolo javlja,

Da se kreku nova kruna spravlja!
Ja te gledam, i serdce mi reste,
Da u putu neće vihar smes te,
Jer se stobom i proliće miće,
Koje soka s vručinom ti stiće!
Ti ćec resti u zelenoj masti
Omladjaju dostignit ćeš časti,
A on kreku spraviti će hlada,
Da se braće sakupi hiljada,
Koje narav i Bog isti zove,
Da se persten od tri oka skove!

SLUGA.

Gospodaru, pazi hledja, gnjate,
Mijuri su navalili na te,
Tvoje pisme dodijaše njima,
Niki zbilja priteći ti klima:
Da ti jezik iza zubih vežeš,
Da ne glavom bez uzglavlja ležeš,
Da se s njima ti popo nerugaš,
Da ti nokte do živca nepružaš,
Da ti paziš Cerkvu, breviara,
Da se drečiš s pulpita, s' otara,
Da nediraš u svitovne stvari,

Da misničko to ti dilo kvari;
Ja ti kažem, a tebi što drago;
Pazit glavu najpervo je blago!

GOSPODAR.

Hvala, slugo, svituješ me lipo,
Ali oko još mi nije slipo,
Usto mogu svoje posle radim,
I još pisme za guslicu gradim:
Čuvam svoga časna breviara,
Drugda pjevam i drečem s' otara,
Puku kažem što mu valja, prudi,
Da o sebi i on stokod sudi!
I van Cerkve ja kazati mogu,
Što se iščе za narodnu slogu;
Gospodin se još odavna javi:
Jedno čini, drugo neostavi!
Dok ja toga prideržim se štapa,
Neka mijur oko mene klapa!

KRAJ.

KAZALO.

Posvećenje Pisamah	na strani	1
Pučke Poslovice	»	2
Ljubeznivomu Štiocu	»	3
U kolo se Dalmatini Perva Poskoknica . . .	»	4
U Kolo se Dalmatini Druga Poskokuica . . .	»	5
Bogu!	»	17
Divici!	»	19
Dujmu Svetomu!	»	22
Moj Vranac	»	23
Ščucavica	»	25
Gospodar i Sluga	»	29
Što je i što će pravi Dalmatin	»	33
Hoću dila	»	40
Suncu i Sunašcu	»	44
Narodu Slovinskomu.	»	47
Doguz sviri a Ciganče Gudi	»	50
Šuskarice i Germušice	»	54
Kokujica	»	60
Misecu	»	66
O smerti Petra Njeguš Petroviča	»	70
Cerkva	»	79
Cuk pope i fratre svituje	»	87
Otcu Andriji Kadčiću	»	92
Prisvitlomu Biskupu Strosmajeru	»	93
Privedromu Banu Sokčeviću	»	93
Slavnomu Ivanu Kukuljeviću	»	94
Slavnom Vuku Štefanoviću	»	95
Naše Gore Listu	»	95
Sluga	»	96
Gospodar.	»	97